

НЕОБХІДНІСТЬ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОРЯДКУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

© 2016 ДОЛБНЄВА Д. В., ГОНЧАРУК С. М.

УДК 351.77:336.5

Долбнєва Д. В., Гончарук С. М.

Необхідність та основні напрямки вдосконалення порядку формування та використання ресурсного потенціалу охорони здоров'я в Україні

Метою статті є визначення стану й основних проблем ресурсного забезпечення системи охорони здоров'я України та визначення найбільш доцільних та актуальних напрямків вдосконалення порядку його формування та використання в контексті сучасних соціально-економічних трансформацій. В процесі дослідження було розглянуто показники, які характеризують стан фінансування видатків на функціонування системи охорони здоров'я країни за останні 4 роки, план на поточний рік і прогноз на наступний рік, що дало змогу стверджувати про існування бюджетної моделі та залишковий принцип фінансування цієї галузі; недостатність обсягу видатків на охорону здоров'я, неефективність, незаконність і нерациональність їх здійснення існуючою мережею закладів охорони здоров'я, про низький рівень державного та регіонального управління ресурсним потенціалом системи охорони здоров'я. Для подолання цих негативних тенденцій і забезпечення реформування системи охорони здоров'я відповідно до положень Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» розглянуто механізм державного управління ресурсним забезпеченням системи охорони здоров'я, впровадження якого дасть можливість поліпшити якість здоров'я населення, повного доступу до медичної допомоги, підвищити рівень фінансування та ефективності використання ресурсного потенціалу системи охорони здоров'я. Також запропоновано ряд заходів, які, на думку авторів, створять достатні передумови вдосконалення порядку формування та використання ресурсного потенціалу галузі. Перспективами подальших досліджень є розробка механізму залучення додаткових джерел фінансування галузі, вивчення та адаптація досвіду провідних країн світу щодо реформування системи охорони здоров'я, удосконалення класифікації фінансових ресурсів закладів охорони здоров'я.

Ключові слова: механізм державного управління ресурсним забезпеченням системи охорони здоров'я, система охорони здоров'я, ресурсний потенціал, Стратегія сталого розвитку, фінансове забезпечення галузі.

Рис.: 1. Табл.: 2. Бібл.: 14.

Долбнєва Деніза Вадимівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту, Львівський національний університет ім. І. Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна)

E-mail: Deonisiya3@rambler.ru

Гончарук Світлана Марківна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, Львівський національний університет ім. І. Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна)

E-mail: yvgoncharuk@i.ua

УДК 351.77:336.5

УДК 351.77:336.5

Долбнєва Д. В., Гончарук С. М. Необходимость и основные направления совершенствования порядка формирования и использования ресурсного потенциала здравоохранения в Украине

Целью статьи является определение состояния и основных проблем ресурсного обеспечения системы здравоохранения Украины и определения наиболее целесообразных и актуальных направлений совершенствования порядка его формирования и использования в контексте современных социально-экономических трансформаций. В процессе исследования были рассмотрены показатели, характеризующие состояние финансирования расходов на функционирование системы здравоохранения страны за последние 4 года, план на текущий год и прогноз на следующий год, что позволило утверждать о существовании бюджетной модели и остаточного принципа финансирования данной отрасли; недостаточности объема расходов на здравоохранение, неэффективности, незаконности и нерациональности их осуществления существующей сетью учреждений здравоохранения, о низком уровне государственного и регионального управления ресурсным потенциалом системы здравоохранения. Для преодоления этих негативных тенденций и обеспечения реформирования системы здравоохранения в соответствии с положениями Стратегии устойчивого развития «Украина – 2020» рассмотрен механизм государственного управления ресурсным обеспечением системы здравоохранения, внедрение которого позволит улучшить качество здоровья населения, полного доступа к медицинской помощи, повысить уровень

Dolbneva D. V., Honcharuk S. M. The Necessity and Basic Directions of Improving the Procedure for the Formation and Use of the Resource Potential of Health Care in Ukraine

The aim of the article is to determine the status and main problems of the resource provision of Ukraine's health care system and identify the most appropriate and relevant directions of improving the procedure for its formation and use in the context of the current social and economic transformations. The study considers indicators characterizing the status of funding expenditures on the functioning of the health system for the past 4 years, the plan for the current year and the forecast for the following one. This made it possible to make a conclusion about the budget model and residual principle of funding the branch; the insufficient amount of expenditures on health care; the inefficiency, illegality and irrationality of their implementation by the existing network of health care institutions; the low level of the state and regional control over the resource potential of Ukraine's health care system. To overcome these negative trends and ensure the health system reform in accordance with the Strategy for Sustainable Development "Ukraine-2020", there considered a mechanism of state control over resources provision of the health care system, the implementation of which will improve the quality of health of the population, provide full access to health services, increase the level of funding and efficiency of using the resource potential of the health care system. There also proposed a number of measures which, in the authors' opinion, will create sufficient conditions for improving the procedure of forming and using the branch resource potential.

финансирования и эффективности использования ресурсного потенциала системы здравоохранения. Также предложен ряд мер, которые, по мнению авторов, создадут достаточные предпосылки совершенствования порядка формирования и использования ресурсного потенциала отрасли. Перспективами дальнейших исследований является разработка механизма привлечения дополнительных источников финансирования отрасли, изучение и адаптация опыта ведущих стран мира по реформированию системы здравоохранения, совершенствование классификации финансовых ресурсов учреждений здравоохранения.

Ключевые слова: механизм государственного управления ресурсным обеспечением системы здравоохранения, система здравоохранения, ресурсный потенциал, Стратегия устойчивого развития, финансовое обеспечение отрасли.

Рис.: 1. Табл.: 2. Библ.: 14.

Долбнева Дениза Вадимовна – кандидат экономических наук, доцент кафедры учета и аудита, Львовский национальный университет имени И. Франко (ул. Университетська, 1, Львов, 79000, Украина)

E-mail: Deonisiya3@rambler.ru

Гончарук Светлана Марковна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры учета и аудита, Львовский национальный университет имени И. Франко (ул. Университетська, 1, Львов, 79000, Украина)

E-mail: yvgoncharuk@i.ua

Вступ. Сучасний стан економіки України та її регіонів характеризується кардинальними змінами в усіх галузях, у тому числі у системі охорони здоров'я, від ефективності функціонування якої залежить здоров'я кожної людини та нації в цілому. На сьогодні Президент та Уряд країни своїми діями мають максимально сприяти створенню необхідних умов, спрямованих на значне поліпшення здоров'я населення і підвищення рівня його благополуччя, скорочення нерівності в доступі до медичних послуг, зміцнення громадської охорони здоров'я та забезпечення формування системи охорони здоров'я, яка характеризуватиметься високою якістю та доступністю медичної допомоги, дотриманням принципів загального охоплення населення, соціальної справедливості та стійкості, буде повністю орієнтована на потреби людей, які з кожним роком стають все масштабнішими.

Значущість проблеми формування та використання ресурсного потенціалу системи охорони здоров'я значно загострюється у сучасних соціально-економічних умовах, які притаманні Україні, оскільки її вирішення в умовах недостатнього фінансування галузі поєднується з низькою ефективністю та нерациональністю використання ресурсів, обумовленою незбалансованістю структури, процесу і результату медичної допомоги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження теоретичних і практичних аспектів стану та проблем функціонування системи охорони здоров'я, її ресурсного забезпечення, як на регіональному рівні, так і на рівні країни загалом, здійснили провідні науковці та практики: М. М. Білинська, Ю. В. Вороненко, А. А. Григоренко, Т. С. Грузева, О. П. Гульчій, Г. В. Дзяк, Л. І. Жааіло, Д. В. Карамішев, Б. П. Криштопа, В. В. Лазоришинець, В. М. Лобас, В. Ф. Москаленко, З. О. Надюк, Я. Ф. Радиш, І. В. Рожкова, І. М. Солоненко, Н. Д. Солоненко, О. С. Шапала та ін.

Prospects for further research are developing a mechanism for attracting additional sources to the branch funding, studying and adapting experience of leading countries of the world in reforming the health system, improving the classification of financial resources of health care institutions.

Keywords: mechanism of the state control over the resource provision of the health care system, resource potential, Strategy for Sustainable Development, financial support.

Fig.: 1. Tabl.: 2. Bibl.: 14.

Dolbneva Deniza V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Accounting and Auditing, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79000, Ukraine)

E-mail: Deonisiya3@rambler.ru

Honcharuk Svitlana M. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Accounting and Auditing, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79000, Ukraine)

E-mail: yvgoncharuk@i.ua

Проте, незважаючи на значні напрацювання у цьому напрямі, відкритою залишається проблема пошуку можливостей удосконалення ресурсного потенціалу галузі, особливо на регіональному рівні. У той же час інтеграція України у європейський простір і необхідність поширення використання рекомендацій міжнародних стандартів на системи управління якістю ISO серії 9000 версії 2000 р. або їх національних аналогів ДСТУ у закладах охорони здоров'я визначають доцільність та актуальність подальших досліджень.

Постановка завдання. Метою статті є визначення ключових тенденцій, проблем і напрямків удосконалення ресурсного потенціалу системи охорони здоров'я в умовах сьогодення, а також розгляд **механізму державного управління ресурсним забезпеченням системи охорони здоров'я.**

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах трансформації соціально-економічних і політичних відносин в Україні спостерігається загострення цілого ряду проблем у системі охорони здоров'я, які потребують нових наукових підходів до розв'язання та прийняття принципових рішень як на рівні держави, так і її регіонів. Найважливішими з них є організаційно-економічні проблеми, зокрема:

- нестача ресурсного забезпечення сфери охорони здоров'я: бюджетні видатки покривають мінімальні фінансові потреби галузі охорони здоров'я на 52–54 %, а суми збільшення бюджету спрямовані практично на підвищення заробітної плати та енергоносіїв;
- нерациональне використання наявних ресурсів і низька доступність населення до якісних медичних послуг;
- недосконалість і неузгодженість чинного законодавства (Бюджетний кодекс України, Основи законодавства про охорону здоров'я України, закони

- про місцеві державні адміністрації, про місцеве самоврядування в частині повноважень органів охорони здоров'я, мережі закладів охорони здоров'я);
- нестабільність і невідпрацьованість методів фінансування первинної медико-санітарної допомоги;
- відсутність чіткого розподілу на служби первинної та вторинної медичної допомоги;
- недосконалість структурно-організаційної моделі системи охорони здоров'я: існування паралельно з системою охорони здоров'я, що знаходиться у віданні Міністерства охорони здоров'я України,

ряду служб систем міністерств і відомств, на фінансування яких витрачається 42,3 % видатків на охорону здоров'я з Державного бюджету;

- низький рівень кадрового забезпечення та відсутність економічної мотивації медичних працівників закладів охорони здоров'я, що призводить до відсутності зацікавленості в пацієнтах тощо.

На сьогодні більшість видатків на охорону здоров'я спрямовуються з Державного бюджету України, а також з місцевих бюджетів. Місце видатків на охорону здоров'я серед сумарних видатків Державного бюджету України за 2012–2015 рр. подано у табл. 1.

Таблиця 1

Видатки на охорону здоров'я в частині видатків Державного бюджету України за 2012–2015 рр.

Роки	Сумарні видатки Державного бюджету України, тис. грн	Видатки на охорону здоров'я, тис. грн	Питома вага, %	Відхилення порівняно з попереднім роком (+/-)	
				абсолютне	відносне
2012	271 221 901,96	11 358 497,28	4,19	+ 1 134 634,18	- 0,10
2013	287 607 749,20	12 879 344,79	4,48	+ 1 520 847,51	+ 0,29
2014	299 616 848,15	10 580 807,16	3,53	- 2 298 537,63	- 0,95
2015	576 911 410,25	10 934 865,97	1,90	+ 354 058,81	- 1,63
2016	674 518 822,71	12 138 631,82	1,80	+ 1 203 765,85	- 0,10
2017	775 264 946,13	60 470 665,80	7,80	+ 48 332 033,98	+ 6,0

¹ – показники видатків відповідно до Закону України «Про Державний бюджет на 2016 рік»;

² – показники видатків відповідно до Проекту Закону України «Про Державний бюджет на 2017 рік» та за даними прес-служби Міністерства охорони здоров'я України;

Джерело: сформовано авторами на основі [1; 2; 5–8; 14]

Наведені у табл. 1 дані яскраво свідчать про залишковий принцип фінансування охорони здоров'я в Україні. За аналізований період частка видатків на охорону здоров'я є мінімальною. Особливо критичною була ситуація з фінансування галузі у 2015 та 2016 роках: так при загальному зростанні видатків Державного бюджету у 2015 році на 277 294 562 105,84 грн порівняно з 2014 роком і на 305 689 508 292,99 грн порівняно з 2012 роком частка видатків на охорону здоров'я склала лише 1,90 % сумарних видатків Державного бюджету; у 2016 році обсяг загальних видатків Державного бюджету зростає на 97 607 412,46 тис. грн. порівняно з 2015 роком і на 403 296 920,75 тис. грн порівняно з 2012 роком (або майже у 2,5 разу), в той час як частка видатків на охорону здоров'я далі залишається дуже низькою – 1,8 %, що є найнижчим показником за аналізований період (на 2,39 % менше порівняно з 2012 роком і на 2,68 % – порівняно з 2013 роком, коли частка видатків з Державного бюджету на охорону здоров'я була найвищою в аналізованому періоді). Така ситуація є неприпустимою, враховуючи низький рівень життя населення, високі показники захворюваності, старіння нації, критичну екологічну ситуацію, проведення військових дій на сході країни та бажанням України стати членом Європейського Союзу.

Проте якщо вірити прогнозам Міністерства охорони здоров'я України, то у 2017 році видатки на фінансування галузі мають значно зрости порівняно з попередніми пе-

ріодами, але цього і на далі вкрай мало для належного забезпечення розвитку галузі та проведення необхідних змін у рамках реалізації завдань із реформування системи охорони здоров'я у країні.

Важливо зазначити, що сьогодні Україна за таким показником, як рівень витрат на охорону здоров'я на одну людину, займає 89 місце у світі (серед 184 країн), а за показником тривалості життя – 108 місце [10, с. 219].

В Україні діє бюджетна модель фінансування системи охорони здоров'я, коли переважна частина видатків здійснюється з Державного та місцевих бюджетів. Так, на сьогодні основними джерелами фінансування галузі є:

- кошти державного та місцевого зведеного бюджету і соціального страхування – 51,7 % загальних витрат на охорону здоров'я (з них 76,8 % – кошти місцевих бюджетів, а 23,2 % виділяє держава);
- кошти приватних домогосподарств, роботодавців, некомерційних організацій, що обслуговують домогосподарства, – 48,1 %;
- кошти з іноземних джерел (міжнародних донорських організацій), спрямовані в систему охорони здоров'я України, – лише 0,2 %.

Щодо основних напрямків спрямування коштів галузі, то кошти йдуть на фінансування [4]:

- 1) військової медицини: Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство оборони України, Служба безпеки України, Державна прикордонна

- служба України, на медичне обслуговування прикріпленого контингенту (понад 1,8 млрд грн);
- 2) відомчої медицини: Державне управління справами, Міністерство інфраструктури України, Національна академія наук України, на медичне обслуговування прикріпленого контингенту (понад 700 млн грн);
 - 3) наукових установ Національної академії медичних наук України – на медичне обслуговування прикріпленого контингенту (понад 1,3 млрд грн);
 - 4) цивільної медицини: заклади Міністерства охорони здоров'я України і комунальні заклади охорони здоров'я;
 - 5) комунальних закладів охорони здоров'я (понад 46 млрд грн, а в закладах Міністерства охорони здоров'я України – 6,5 млрд грн). При цьому відомчі заклади охорони здоров'я не задіяні в наданні медичної допомоги неприкріпленому населенню, тобто громадяни позбавлені можливості користуватися медичними послугами відомчих лікувально-профілактичних закладів, що фінансуються з державного бюджету (не забезпечується рівний доступ громадян до медичного обслуговування).

Поряд з проблемою фінансування видатків на охорону здоров'я заслуговує на увагу проблема неефективного, нецілового та нерационального використання наявних ресурсів існуючої мережею закладів охорони здоров'я, яка в багатьох випадках не відповідає реальним потребам населення. Головними причинами чого є:

- застаріла модель фінансування системи охорони здоров'я, при якій обсяг фінансування залежить від потужності закладу, а не від обсягу, виду та якості медичної допомоги;
- невідпрацьованість організаційно-економічного механізму формування і використання ресурсного потенціалу системи охорони здоров'я;
- відсутність затверджених нормативів лікувального харчування, реєстру природних лікувальних ресурсів і реєстру акредитованих закладів охорони здоров'я;
- Міністерство охорони здоров'я України не володіє необхідною та достатньою інформацією про дійсну потребу закладів охорони здоров'я у лікарських засобах;
- послаблення функцій стратегічного і поточного планування;
- відсутність багатоканальної системи фінансування охорони здоров'я та збереження залишкового принципу;
- відсутність дієвих стимулів щодо реструктуризації медичної допомоги і раціонального використання ресурсів;
- нормативно не врегульовані питання будівництва, експлуатації медичних установ тощо.

У результаті вкрай обмежені ресурси в охороні здоров'я переважно покривають витрати на утримання персоналу й оплату комунальних послуг, і дуже мала частка залишається для лікарських засобів, устаткування та модернізації інфраструктури. Із поточних суспільних витрат на лікарні (загального профілю та спеціалізовані) 63,5 %

витрачається на оплату праці, 8,1 % – на комунальні платежі, 16,2 % – на прямі витрати на виробництво послуг та 12,2 % – на інші витрати. Тобто переважна частина суспільних коштів використовується на фінансування людського капіталу та інфраструктурні / комунальні платежі [4].

За даними Світового банку, понад 90 % медичних закладів в Україні використовують незаявлені приватні внески, надані натурою, а понад 58 % збирають внески з лікарів і медсестер (а ті, в свою чергу, – з пацієнтів) [4].

Крім того, через надзвичайно низький рівень державних витрат на придбання лікарських засобів фактично все необхідне для лікування, у тому числі під час стаціонарного лікування, лікарські засоби громадяни України змушені купувати за власні кошти. Водночас відсутність достатнього впливу держави на формування цінової політики у сфері обігу лікарських засобів призводить до необґрунтованого зростання цін на медикаменти, що за умов відсутності системи відшкодування пацієнтам вартості ліків робить їх економічно недоступними для переважної більшості населення України, насамперед для малозабезпечених верств населення [4].

Це дає підстави стверджувати, що наша держава потребує кардинального, комплексного та якісного реформування системи охорони здоров'я, спрямованого на створення системи охорони здоров'я, орієнтованої на пацієнта, спроможної забезпечити медичне обслуговування всіх громадян України на рівні розвинутих європейських держав, у тому числі і в частині пошуку додаткових джерел фінансування галузі.

З огляду на це, Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 було прийнято Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» [3]. Виходячи із положень Стратегії, актуальність цієї реформи є вкрай високою, оскільки ця надзвичайно важлива сфера суспільного життя багато років поспіль потерпає від непослідовної соціально-економічної політики та, на відміну від інших галузей, все ще функціонує за застарілою, неефективною моделлю управління та фінансування [3].

Однак вважаємо, що ефективність реформування галузі буде повною мірою забезпечена без розробки та впровадження на регіональному рівні моделі організаційно-економічного механізму державного управління ресурсним потенціалом системи охорони здоров'я. Поділяючи підхід Авраменко Н. В. до побудови механізму державного управління ресурсним забезпеченням системи охорони здоров'я, який був запропонований у її дисертаційному дослідженні, розглянемо його складові та зв'язок між ними (рис. 1) [13, с. 21].

Поряд із цим можна виокремити ще ряд важливих напрямків вдосконалення формування та використання ресурсного потенціалу системи охорони здоров'я як на регіональному рівні, так і на рівні країни, які систематизовані нами і подані у табл. 2.

Ми вважаємо, що реалізація запропонованих у табл. 2 напрямів із удосконалення порядку формування та використання ресурсного потенціалу системи охорони здоров'я надасть можливість забезпечити належні умови для отримання якісної і доступної медичної допомоги всім верствам населення і на цій основі підвищити якість їхнього життя.

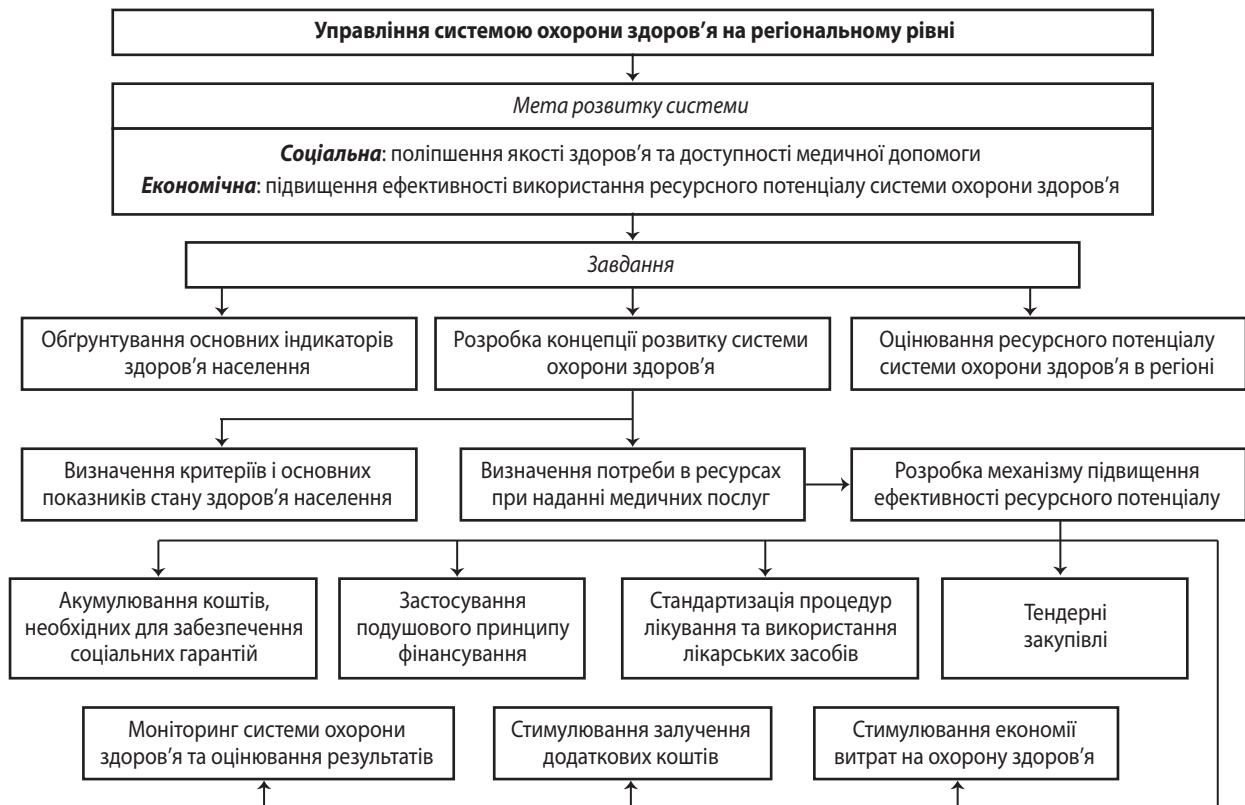

Рис. 1. Механізм державного управління ресурсним забезпеченням системи охорони здоров'я [13, с. 21]

Висновок. В результаті проведеного дослідження було обґрунтовано, що система охорони здоров'я в Україні характеризується цілою низкою проблем, які роблять її неефективною та нездатною забезпечити належний рівень медичних послуг, враховуючи потреби та фінансові можливості різних верств населення. Залишковий принцип фінансування видатків охорони здоров'я не дає можливості реалізувати хоча б частково тих заходів, про які заявлено як у Стратегії сталого розвитку України на період до 2020 року, так і в інших законодавчих і нормативно-правових актах. А ті кошти, які виділяються, використовуються неефективно, незаконно, не за цільовим призначенням та зі значними порушеннями (застосуванням непрозорих схем при закупівлі медикаментів і медичного обладнання, проведення будівельних робіт і реконструкції приміщень медичних закладів тощо) як на рівні органів державної та місцевої влади, так і самих медичних закладів.

Це свідчить не тільки про відсутність достатнього обсягу ресурсів для розвитку системи охорони здоров'я, але і про недостатній рівень організаційної та управлінської культури. Саме тому було запропоновано створити та впровадити на рівні держави та її регіонів механізм управління ресурсним забезпеченням системи охорони здоров'я, що стане передумовою реформування галузі та використання рекомендацій міжнародних стандартів у закладах охорони здоров'я України. Проте не тільки цей механізм має сприяти впровадженню реформ, але й комплекс організаційних заходів і заходів з удосконалення управління матеріально-технічними, трудовими та фінансовими ресурсами як на

місцевому рівні, так і держави в цілому, здійснення яких є особливо актуальним і необхідним в умовах загострення соціально-економічної та екологічної ситуації в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Державний бюджет України на 2016 рік [Електронний ресурс] : Закон України від 25.12.2015 № 928-VIII. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/928-19>
2. Про Державний бюджет України на 2017 рік [Електронний ресурс] : Проект Закону України від 15.09.2016 № 5000. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60032
3. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
4. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про реформу охорони здоров'я в Україні» [Електронний ресурс]: Постанова Верховної Ради України від 21.04.2016 № 1338-VIII. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1338-19>
5. Річний звіт про виконання Державного бюджету України за 2012 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=364385&cat_id=77440
6. Річний звіт про виконання Державного бюджету України за 2013 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної казначейської служби. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=212666>

Напрямки вдосконалення порядку формування та використання ресурсного потенціалу системи охорони здоров'я

Назва напрямку	Основні заходи, які необхідно реалізувати в межах напрямку
Забезпечення високого рівня управління матеріально-технічними ресурсами	<ul style="list-style-type: none"> ▪ оптимізація структури й фінансування програми державних гарантій безоплатної медичної допомоги населенню; ▪ розробка і затвердження на рівні КМУ єдиних державних тарифів на медичні послуги, що підлягають закупівлі за рахунок державних коштів, та методики оцінки вартості медичних послуг; ▪ забезпечення автономії закладів охорони здоров'я та пов'язана з цим зміна їх господарсько-правового статусу; ▪ запровадження контрактної моделі медичного обслуговування та врегулювання питання збалансування державних зобов'язань щодо медичного обслуговування населення; ▪ залучення надавачів медичних послуг усіх форм власності і форм господарювання до надання послуг у межах державного замовлення та їх координація; ▪ розмежування функцій платника та постачальника медичних послуг; ▪ моніторинг руху основних фондів, розробка, реалізація програми модернізації основних фондів, технічного стану медичного обладнання, формування планів його заміни; ▪ формування щорічних планів-завдань на закупівлю медичного обладнання й медикаментів, ремонт і реконструкцію будівель; ▪ розробка й реалізація програми з енергозбереження; ▪ -організація контролю за капітальними ремонтами будівель установ закладів охорони здоров'я
Забезпечення високого рівня управління трудовими ресурсами	<ul style="list-style-type: none"> ▪ створення реєстру лікарів; ▪ запровадження ліцензування професійної діяльності та індивідуальної професійної відповідальності лікарів; ▪ залучення професійних асоціацій до формування кадрової політики, організації безперервного професійного удосконалення, впровадження інструментів дотримання етичних принципів професійної діяльності; ▪ підвищення заробітної плати лікарів у цілому до рівня середнього в промисловості регіону, збільшення додаткових виплат лікарям дільничної служби й фельдшерам, прийняття додаткових пільг для лікарів і середнього медичного персоналу, що працює на селі; ▪ створення галузевої системи оплати праці, що враховує обсяг, складність, якість і своєчасність наданої медичної послуги
Забезпечення ефективного та раціонального управління фінансовими ресурсами	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ефективний та справедливий розподіл публічних ресурсів і скорочення неформальних платежів; ▪ розвиток державно-приватного партнерства, у тому числі шляхом реалізації інвестиційних проектів із залученням приватного капіталу та інших джерел фінансування; ▪ наближення консолідованих витрат охорони здоров'я областей до рівня, рекомендованого Всесвітньою організацією здоров'я; ▪ зміна принципу страхування непрацюючого населення; ▪ створення комісії з мобілізації податкових платежів; ▪ розробка обласної програми додаткового медичного страхування; ▪ впорядкування переліку платних медичних послуг медичних установ
Реалізація загальних організаційних заходів	<ul style="list-style-type: none"> ▪ внесення змін до функціональної класифікації видатків бюджету, спрямованих на забезпечення чіткого розділення фінансування первинної та вторинної медичної допомоги; ▪ створення єдиного інформаційного простору ресурсного потенціалу охорони здоров'я; ▪ розробка проекту концепції державної політики інформатизації охорони здоров'я на основі IT-технологій, передбачивши формування відповідної інфраструктури, створення національної інформаційно-комп'ютерної мережі у сфері охорони здоров'я, галузевої системи баз даних, опорних зон інформатизації охорони здоров'я в регіонах; комплексне запровадження та розвиток на третинному рівні медичної допомоги технологій телемедицини з максимальним наближенням її діагностичних та консультативних можливостей до медика первинного контакту і пацієнта; ▪ диспансеризація працівників бюджетної сфери й додаткові медичні огляди осіб, які працюють у шкідливих умовах; ▪ оптимізація структури та фінансування програми державних гарантій безоплатної медичної допомоги населенню
Забезпечення високого рівня управління матеріальними, трудовими та фінансовими ресурсами на місцях	<ul style="list-style-type: none"> ▪ створення відділів охорони здоров'я у складі виконавчих органів місцевих рад у містах обласного значення; ▪ оптимізація мережі закладів охорони здоров'я відповідно до потреб населення; ▪ інтеграція медичних закладів у лікарсько-госпітальні об'єднання з подальшою спеціалізацією лікарень; ▪ розвиток мережі реабілітаційних центрів, хоспісних закладів і надання паліативної допомоги відповідно до потреб і можливостей регіонів; ▪ при формуванні місцевих бюджетів передбачати кошти на виконання програм у сфері охорони здоров'я (з урахуванням потреб регіонів), на розвиток матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я всіх рівнів медичної допомоги, оновлення медичного обладнання та спеціалізованого санітарного транспорту, запровадження сучасних та ефективних медичних технологій діагностики, лікування, реабілітації пацієнтів відповідно до затверджених протоколів і стандартів медичної допомоги

Джерело: сформовано авторами на основі [4; 9–12]

7. Річний звіт про виконання Державного бюджету України за 2014 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної казначейської служби. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=147449>

8. Річний звіт про виконання Державного бюджету України за 2015 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної казначейської служби. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=311513>

9. Бобришева О. В. Удосконалення управління модернізаційними процесами в системі охорони здоров'я України / О. В. Бобришева // Економічний простір. – 2014. – № 84. – С. 56–67.

10. Горин В. П. Формування фінансових ресурсів охорони здоров'я в контексті виконання критеріїв економічної безпеки / В. П. Горин // Наукові записки. Серія «Економіка». – 2013. – № 23. – С. 216–221.

11. Іванов Ю. Б. Особливості фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я в Україні / Ю. Б. Іванов, Ю. В. Бережна // Ефективна економіка. – 2014. – № 11. – С. 14–22.

12. Мальований М. І. Стан та проблеми державного фінансування охорони здоров'я в Україні / М. Мальований // Проблеми економіки. – 2013. – № 4. – С. 116–124.

13. Авраменко Н. В. Державне управління системою охорони здоров'я на регіональному рівні : автореф. дис. ... д-ра держ. упр. : 25.00.02 / Авраменко Наталія Вікторівна. – Запоріжжя, 2011. – 39 с.

14. Показники фінансування охорони здоров'я в проєкті Бюджету-2017 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. – Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/pre_20160927_b.html

REFERENCES

Avramenko, N. V. "Derzhavne upravlinnia systemoiu okhorony zdorovia na rehionalnomu rivni" [Public health system management at the regional level]. *avtooref. dys. ... d-ra derzh. upr.* : 25.00.02, 2011.

Bobrysheva, O. V. "Udoskonalennia upravlinnia modernizatsiinymy protsesamy v systemi okhorony zdorovia Ukrainy" [Improving the management of modernization processes in the healthcare system of Ukraine]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 84 (2014): 56-67.

Horyn, V. P. "Formuvannia finansovykh resursiv okhorony zdorovia v konteksti vykonannia kryteriiv ekonomichnoi bezpeky"

[Of formation of financial resources of health in the context of the implementation of criteria of economic safety]. *Naukovi zapysky. Seriya «Ekonomika»*, no. 23 (2013): 216-221.

Ivanov, Yu. B., and Berezhna, Yu. V. "Osoblyvosti finansovoho zabezpechennia sfery okhorony zdorovia v Ukraini" [Features of financial support of sphere of health protection in Ukraine]. *Efektivna ekonomika*, no. 11 (2014): 14-22.

[Legal Act of Ukraine] (2016). http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60032

[Legal Act of Ukraine]. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

[Legal Act of Ukraine] (2016). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1338-19>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/928-19>

Malyovanyi, M. I. "Stan ta problemy derzhavnogo finansuvannia okhorony zdorovia v Ukraini" [The state and problems of state financing of health protection in Ukraine]. *Problemy ekonomiky*, no. 4 (2013): 116-124.

"Pokaznyky finansuvannia okhorony zdorovia v proekti Biudzhetu-2017" [Indicators of health financing in the draft Budget-2017]. Ofitsiynyi sait Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy. http://www.moz.gov.ua/ua/portal/pre_20160927_b.html

"Richnyi zvit pro vykonannia Derzhavnogo biudzhetu Ukrainy za 2014 r." [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2014]. Ofitsiynyi sait Derzhavnoi kaznacheiskoi sluzhby. <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=147449>

"Richnyi zvit pro vykonannia Derzhavnogo biudzhetu Ukrainy za 2012 r." [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2012.]. Ofitsiynyi sait Ministerstva finansiv Ukrainy. http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=364385&cat_id=77440

"Richnyi zvit pro vykonannia Derzhavnogo biudzhetu Ukrainy za 2015 r." [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2015]. Ofitsiynyi sait Derzhavnoi kaznacheiskoi sluzhby. <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=311513>

"Richnyi zvit pro vykonannia Derzhavnogo biudzhetu Ukrainy za 2013 r." [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2013]. Ofitsiynyi sait Derzhavnoi kaznacheiskoi sluzhby. <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=212666>